

CONCURSUL ȘCOLAR NAȚIONAL DE COMPETENȚĂ ȘI PERFORMANȚĂ COMPER**EDIȚIA 2017-2018 / ETAPA a II-a – 16 martie 2018****COMPER – LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ, CLASA a V-a**

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Timpul efectiv de lucru este de 90 de minute.

Citește cu atenție textele care urmează, apoi bifează în grilă răspunsurile corecte la întrebările propuse:

A. *Focile sunt mamifere adaptate foarte bine vieții în apă, unde își petrec o bună parte din timp și de unde își procură hrana lor de bază, pește. Strămoșii lor au fost fără îndoială mamifere terestre cu patru labe, însă acestea s-au transformat, la foci, în înotătoare.*

Pe uscat, ele sunt greoaie și stângace, dar în apă sunt agere și au mișcări foarte rapide. Focile au corpul fusiform, tocmai pentru a putea să înoate mai bine. Au mustăți cu fire rare, dar foarte lungi, și un bot care aduce puțin cu cel al unui cățel, ceea ce le face simpatice. Majoritatea raselor trăiesc în acele zone maritime apropiate de țărm, unde găsesc pește din abundență. Cel mai adesea, focile pot fi întâlnite în regiunile polare și subpolare, însă trăiesc și în alte zone, cu o climă mai caldă. [...]

Știați că, pentru a comunica între ele sub apă, focile emit niște sunete ciudate, ascuțite, asemănătoare oarecum cu cele scoase de delfini?

După ce au vânat, focile revin la suprafața apei și formează pe uscat grupuri care uneori pot număra zeci sau chiar sute de exemplare. Aceste foci, denumite și câini de mare, sunt întâlnite uneori și în apele mai puțin sărate din Canada și Alaska, cum ar fi estuarul fluviului Saint Laurent, sau în diverse lacuri și lagune, ceea ce arată că ele sunt foarte adaptabile și pot trăi chiar și în ape dulci.

Foca gri este înrudită cu câinele de mare. Ea este foarte rezistentă la clima aspră a ghețurilor veșnice din Nord. Puii ei se nasc în timpul iernii, direct pe banchiza de gheață. Din cauza gerului, mulți dintre ei mor imediat după naștere. Când sunt în primejdie, aceste foci scot niște sunete specifice, și poate de aceea au fost denumite și lupi-de-mare.

(Focile, fragment preluat de pe site-ul <http://www.lumea-copiilor.ro>)

B. *Se pitulă după stânci și așteptă.*

Nu mai era acum Fram, ursul savant de la Circul Struțki, care știa să facă acrobații și gimnastică, saluta și stârnea aplauze. O clipă fu numai ursul polar cel adevărat. Un urs flămând, pândind hrana vie.

Foca se scufundă, bătut apa cu înotătoarele ciunge. Se ivi din nou. Încercă să se cațere pe o lespede. Lunecă. Alese alt loc. În pieptul lui Fram, sub coaste, inima zvâcnea ascuțit. Îi era teamă să nu plece prada cumva, să nu-i adulmece mirosul, să nu dispară.

În sfârșit, foca află un loc potrivit, se târî cu monturile scurte și se întinse cât era de mare.

Fram așteptă.

Alte capete se zăreau în apă, frământându-se și apropiindu-se de suprafață. Pe urmă, încă o focă se cățără pe piatră, și alta, și alta. El învățase de la oameni să numere.

Erau acum cinci la număr. Două cu pui.

Se lăsase să lunece ușor din sloi în sloi, ferindu-se să nu fie zărit.

Acum le vedea aproape de tot.

Foamea îi înfipsea gheara în burtă. Îi simțea unghiile. Și vânatul era la doi pași.

Numai să sară: numai să se năpustească și să sfarme oasele cu dinții.

Dar ochii focilor priveau atât de mari, de blânzi și de nevinovați, încât, deodată, Fram își aduse aminte de alte foci.

Trupa de foci de la Circul Struțki.

(Cezar Petrescu, *Fram, ursul polar*)

FUNDAȚIA PENTRU ȘTIINȚE ȘI ARTE PARALELA 45

C. După o vreme, veni și sirena lângă cei doi prieteni de pe acoperișul cabinei și se așează încrezătoare între ei. Cele șase morse erau animale atât de ascultătoare, încât puteau păstra singure viteza și direcția fără să le mâne cineva.

— Probabil că sunteți uimiți că în tot oceanul nostru nu s-a găsit cineva care să repare luminile mării, începu prințesa mărilor.

— Da, cum așa? întrebă Lukas. Trebuie să fi existat înainte un meseriaș pentru asemenea lucruri.

— Da, am avut unul, oță prințesa Sursulapici. Dar gândiți-vă câte lucruri trebuie ținute în ordine: peștii luminoși din abis, florile de lumină, pietrele strălucitoare care trebuie să lumineze fundul mării, unde nu ajung razele soarelui. Din păcate, meseriașul nostru nu e aici acum. Apropo, îl cheamă Ușaurișuum. Poate că-l cunoașteți, din întâmplare?

— Din păcate nu, răspunse Lukas.

— Este un oceanid țestos foarte drăguț, îi asigură sirena cu o privire visătoare. E de vârsta mea, are cam zece mii de ani.

(Michael Ende, *Jim Năsturel și cei 13 Sălbatici*)

STANDARD

- După cum rezultă din textul A, puii de focă gri se nasc:
a. toamna; b. iarna; c. primăvara; d. vara.
- Conform informațiilor prezentate în textul A, strămoșii focilor au fost:
a. mamifere terestre cu patru labe; b. lupii-de-mare;
c. câinii de mare; d. delfinii.
- După cum rezultă din textul B, numărul focilor văzute de Fram este de:
a. doi; b. trei; c. patru; d. cinci.
- Prima replică din textul C este rostită de către:
a. Sursulapici; b. Lukas; c. Ușaurișuum; d. un alt personaj.
- Un enunț din textul B, referitor la foamea ursului polar, apare în varianta de răspuns:
a. Foca se scufundă, bătu apa cu înotătoarele ciunge;
b. Dar ochii focilor priveau atât de mari, de blânzi și de nevinovați, încât, deodată, Fram își aduse aminte de alte foci.;
c. În sfârșit, foca află un loc potrivit, se târî cu monturile scurte și se întinse cât era de mare;
d. Un urs flămând, pândind hrana vie.
- Formele din dicționar ale cuvintelor *focile, greoaie, sunt, ape, pot, aspră* apar în varianta de răspuns:
a. foci, greoi, a fi, ape, a putea, aspru;
b. foca, greoi, a fi, putea, aspru;
c. focă, greoi, a fi, apă, a putea, aspru;
d. focă, greoi, era, ape, a putea, aspru;
- Sinonimul potrivit pentru sensul din text al cuvântului subliniat în secvența: *Se pitulă după stânci și așteptă.* este:
a. se aruncă; b. se ascunse; c. se ghemui; d. se cățără.
- Antonimul potrivit pentru sensul din text al cuvântului subliniat în secvența: *Se lăsase să lunece ușor din sloi în sloi, ferindu-se să nu fie zărit.* este:
a. greu; b. alert; c. lin; d. greutate.

FUNDAȚIA PENTRU ȘTIINȚE ȘI ARTE PARALELA 45

9. Seria care cuprinde numai cuvinte în care litera *i* reprezintă semnul grafic al unei vocale este:
- a. veni, doi, animale, cabinei; b. florile, lumină, meseriașul, sirena;
c. soarelui, aici, cineva, îi; d. privire, mării, prințesa, mai.
10. Cuvântul *focilor* are:
- a. 7 litere și 6 sunete; b. 7 litere și 8 sunete; c. 7 litere și 7 sunete; d. 7 litere și 5 sunete.
11. Numărul silabelor din cuvintele: *viteza, direcția, mării* este corect indicat în varianta de răspuns:
- a. viteza: 2, direcția: 3, mării: 2; b. viteza: 3, direcția: 2, mării: 3;
c. viteza: 2, direcția: 4, mării: 4; d. viteza: 3, direcția: 4, mării: 2.
12. Verbele din secvența din textul B: *Acum le vedea aproape de tot. Foamea îi înfipsese gheara în burtă. Îi simțea unghiile. Și vânatul era la doi pași.* sunt, în ordine, la următoarele timpuri ale modului indicativ:
- a. imperfect, perfect simplu, imperfect, imperfect;
b. imperfect, mai-mult-ca-perfect, imperfect, imperfect;
c. prezent, mai-mult-ca-perfect, imperfect, perfect simplu;
d. perfect compus, mai-mult-ca-perfect, prezent, perfect compus.
13. Numărul verbelor predicative din secvența din textul C: *Din păcate, meseriașul nostru nu e aici acum. Apropo, îl cheamă Ușaurişuum. Poate că-l cunoașteți, din întâmplare?* este de:
- a. doi; b. trei; c. patru; d. cinci.
14. Verbul auxiliar *a avea* nu apare în varianta de răspuns:
- a. *Întâi a rămas zvârlit pachet printre funii.*
b. *E de vârsta mea, are cam zece mii de ani.*
c. *Da, am avut unul, oftă prințesa Sursulapici.*
d. *...cum ar fi estuarul fluviului Saint Laurent.*
15. Numărul substantivelor articulate cu articol hotărât din secvența *În pieptul lui Fram, sub coaste, inima zvâcnea ascuțit. Îi era teamă să nu plece prada cumva, să nu-i adulmece mirosul, să nu dispară.* este de:
- a. trei; b. patru; c. cinci; d. șase.
16. Două substantive precedate de câte o prepoziție simplă din secvența *Puii ei se nasc în timpul iernii, direct pe banchiza de gheață. Din cauza gerului, mulți dintre ei mor imediat după naștere. Când sunt în primejdie, aceste foci scot niște sunete specifice, și poate de aceea au fost denumite și lupi-de-mare.* sunt:
- a. banchiza și gheață; b. gerului și naștere; c. primejdie și sunete; d. banchiza și sunete.

EXCELENȚĂ

17. În textele B și C, apar următoarele aspecte ale unui text narativ:
- a. există întâmplări, personaje, indici de timp și de spațiu;
b. sunt prezentate întâmplări la care nu participă personaje;
c. întâmplările sunt prezentate de către un personaj, există cuvinte/structuri care prezintă detaliat spațiul acțiunii;
d. nu există indici de timp și de spațiu, participanții la acțiuni sunt persoane reale.
18. Textele A și B au în comun prezentarea:
- a. pericolelor din adâncurile apelor; b. mediului de viață al focilor;
c. unor aspecte legate de viața animalelor; d. modului de îmblânzire a unor animale.

Itemii 1-16 se notează cu câte 5 puncte fiecare; itemii 17-18 se notează cu câte 10 puncte fiecare.
Total: 100 de puncte.